

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2017. december 7.
(OR. en)

15563/17

SOC 802
EMPL 613
ECOFIN 1106
SAN 460
EDUC 451

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Dátum:	2017. december 7.
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	14636/17
Tárgy:	Az önálló életvitelt segítő közösségi alapú támogatás és gondozás bővítése – A Tanács következtetései

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az önálló életvitelt segítő közösségi alapú támogatás és gondozás bővítéséről szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket az EPSCO Tanács a 2017. december 7-i 3569. ülésén fogadott el.

Az önálló életvitelt segítő közösségi alapú¹ támogatás és gondozás bővítése

A Tanács következtetései

MEGÁLLAPÍTVA, HOGY

1. a gazdasági és társadalmi kohézió előmozdítása, a társadalmi kirekesztés és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem, valamint a magas foglalkoztatottsági szint és a színvonalas szociális védelem előmozdítása az Európai Uniónak a Szerződésekben rögzített célkitűzései. Ezeken túlmenően az Európai Unió Alapjogi Chartája előírja, hogy az uniós intézményeknek és a tagállamoknak az uniós jogszabályok végrehajtása során tiszteletben kell tartaniuk a személyes, állampolgári, politikai, gazdasági és szociális jogokat;
2. az Európai Unió nem csupán a tagállamok uniója, hanem a bennük élő népeké is. Minden ember egyenlőnek születik, egyenlő méltósággal és jogokkal kell rendelkeznie, és mindenkinek az élete ugyanolyan értékes. A különleges kihívásokkal, nehézségekkel és hátrányokkal szembesülő személyeknek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szükségleteiken alapuló támogatásban részesüljenek, amely segíti a társadalomban és a munkaerőpiacon való aktív részvételüket. Az egyéneket segíteni kell abban, hogy kibontakoztassák a bennük rejlő tehetségeket és tevékenyen részt vegyenek a társadalmi és gazdasági életben, és ehhez egész életük során támogatni kell őket a kritikus fontosságú életszakaszokban;
3. az Európai Unió és tagállamai egyértelműen kötelezettséget vállaltak arra, hogy védelmezik a kiszolgáltatott személyek jogait, támogatják önálló életvitelüket és közösségi szerepvállalásukat, többek között azzal, hogy ratifikálták az ENSZ-nek a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményét, amely leszögezi, hogy minden fogyatékossgal élő személynek egyenlő joga van az önálló életvitelhez, a közösségbe való befogadáshoz és a másokkal egyenlő szabad döntéshez;

¹ E tanácsi következtetésekkel összefüggésben a „közösségi alapú” kifejezés az intézményi ellátásról a közösségi alapú ellátásra való áttérésről szóló közös európai útmutatóval összhangban értelmezendő.

HANGSÚLYOZVA, HOGY

4. az európai szociális és munkaügyi politika jövőjét elsősorban a demográfiai tendenciák, a gazdaság digitalizálása, a munka világát érintő változások üteme és hatóköre, valamint a különféle válságok befolyásolják és alakítják;
5. az emberi méltóság, az egyenlőség és az emberi jogok tiszteletben tartása olyan közös európai értékek, amelyeknek társadalmaink vezérlő elvét és egyúttal a 21. század kihívásainak megfelelő szociális modellek és támogatási struktúrák részét kell képezniük. A tagállamok, a tagállami hatóságok, az uniós intézmények, a különböző szinteket képviselő szociális partnerek és a civil társadalom – hatásköreikkel összhangban – közösen viselik a felelősséget a virágzóbb és igazságosabb Európa megteremtéséért, amelyben a gazdasági fejlődés együtt jár a társadalmi fejlődéssel;
6. a szociálpolitika elsősorban a tagállamok jogi felelősségi és hatáskörébe tartozik, az ellátási rendszerek megfelelő reformjait pedig tagállami szinten kell végrehajtani, mindazonáltal a nyitott koordinációs módszer keretében folytatott széleskörű, uniós szintű megbeszélések számottevő segítséget nyújthatnak közös megközelítések kialakításához. Ebbe a gondolatmenetbe illeszkedik a szociális jogok európai pillére is, amely számos alapvető elvet és jogot rögzít, így a megfizethető és jó minőségű tartós ápolás-gondozáshoz való jogot is;
7. a jóléti állam sikeres fejlődése megköveteli a szociális és a gazdaságpolitika közötti gyümölcsöző kölcsönhatást, az innováció ösztönzését, a vállalkozói szellem előmozdítását, továbbá a humántőke, valamint a munkahelyi és a lakókörnyezet területén eszközölt beruházásokat. Sok millióan még mindig nem tudják maradéktalanul kibontakoztatni a bennük rejlő lehetőségeket olyan személyes, társadalmi vagy intézményi korlátok miatt, amelyek megnehezíthetik számukra az önálló életvitelt. A szakpolitikák keretében nemcsak arra kell összpontosítani, hogy pénzügyi védelmet biztosítsunk a legfőbb szociális kockázatokkal szemben, hanem olyan intézkedésekre is, amelyek előmozdítják a polgárok aktív részvételét és emancipációját minden életkorban, a gyermekkortól az időskorig;

8. a gondozási környezet megválasztása az egyén önálló döntése kell, hogy legyen, amelyet tiszteletben kell tartani. Szemléletváltásra van szükség annak az elvnek a szélesebb körű elismeréséhez, amely szerint mindenkinek joga van a közösségen belüli önálló életvitelhez, a társadalomban való aktív szerepvállaláshoz és az életével kapcsolatos döntések meghozatalában való részvételhez. Ezzel összefüggésben a fogyatékkal élő személyek és az idősebb munkavállalók számára biztosított foglalkoztatási lehetőségek létfontosságúak ahhoz, hogy mindenki kibontakoztathassa a benne rejlő potenciált;
9. habár még mindig sok szegregált bentlakásos intézmény létezik Unió-szerte, jól látható és jelentős mértékű az elmozdulás a tagállamokban a közösségi alapú támogatási és gondozási megoldások felé. Ugyanakkor egyértelmű az is, hogy a még működő bentlakásos intézmények szerepe és száma nem csökkenthető addig, amíg megfizethető, jó minőségű közösségi alapú megoldások nem állnak rendelkezésre helyettük. A korszerű, jó minőségű közösségi alapú szolgáltatások fejlesztéséhez és a gondozóknak, ezen belül különösen a családtagjukat gondozó személyeknek nyújtott támogatások növeléséhez világos stratégiára és jelentős beruházásokra van szükség. Különösen az olyan lehetőségek megteremtésére, illetve bővítésére kell összpontosítani, amelyek az egyének minden releváns területen való szélesebb körű szerepvállalásának támogatása révén segítik az önálló, aktív életvitelt. A még meglévő bentlakásos intézményeknek támogatniuk kell a lakók önállóságát, magas színvonalú, személyre szabott gondozási szolgáltatást kell nyújtaniuk, és elsősorban azon gondoskodásra szoruló személyek ellátásáról kell gondoskodniuk, akiknek az esetben nem a közösségi gondozás a legjobb megoldás. Alapvető jelentőségű, hogy minden gondozási helyzetben biztosítsuk a biztonságot, a méltóságot és a megkülönböztetéstől mentes környezetet;
10. az önálló életvitel és a közösségi alapú gondozás és támogatás összefüggésében szisztematikusan figyelembe kell venni a társadalmi nemi dimenziót is. Egyrészt, mivel a gondozási tevékenységet jelentős részben nem hivatásos családtagok, elsősorban nők végzik, fontos a nem fizetett gondozási tevékenység szélesebb körű elismerésének biztosítása. Támogatni kell a gondozási tevékenység és a fizetett munka jobb összeegyeztethetőségét is mind a nők, mind a férfiak esetében, az élet egésze során, a gondozási feladatok nők és férfiak közötti egyenlőbb megosztása érdekében. Másrészt pedig, fel kell lépni a nemek közötti bérszakadék és a fizetett munkákkal kapcsolatos nemi sztereotípiák ellen, például annak érdekében, hogy több férfit ösztönözzünk a gondozói ágazatban való munkavállalásra;

11. a közösségi alapú támogatás és gondozás minőségének javításához igénybe kell venni az innovációt, ideértve az ikt-megoldásokat is. Az új és kreatív megoldásoknak azonban nem feltétlenül kell technológiai innováción alapulniuk. Olyan szociális innovációkra is épülhetnek például mint a közös alkotás, a közösségi gazdaság és az emberközpontú szolgáltatástervezés;
12. az európai strukturális és beruházási alapok jelentős hozzájárulást nyújtanak a reformok végrehajtásához, támogatják a szociális gazdaságot és biztosítják a szakpolitikák eredményesebb végrehajtását. A 2014–2020-as programozási időszak kivételes lehetőséget kínál arra, hogy az Európai Szociális Alapot, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapot és az Európai Regionális Fejlesztési Alapot célzottabban lehessen igénybe venni az intézményi ellátásról a közösségi alapú ellátásra való áttérés támogatásához, a társadalmi befogadás előmozdítására és a szegénység elleni küzdelemre irányuló tematikus célkitűzés keretében. Ezzel összefüggésben számos tagállam programozott be megfelelő szakpolitikai alternatívákat a leginkább releváns beruházási prioritásokon belül;

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

– FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY

13. mozdítsa elő a párbeszédet és irányítsa a közösségi alapú szolgáltatásokra való áttéréssel kapcsolatos legaktuálisabb témákról folytatandó mélyreható véleménycserét, továbbá segítse elő az intézményi ellátásról a közösségi alapú ellátásra való áttérésről szóló közös európai útmutató, valamint az európai uniós alapok e célra való felhasználásához készített eszköztár gyakorlati végrehajtását, illetve alkalmazását;
14. továbbra is támogassa a bizonyítékokon alapuló innovatív megoldások, az ígéretes gyakorlatok és a tapasztalatok tagállamok, szakértők és a civil társadalom közötti cseréjét a közösségi alapú szolgáltatások elterjedésének elősegítése érdekében;
15. folytassa a kollektív háztartásokkal kapcsolatos elemző munkát és ösztönözze a tagállamokat és az Eurostatot, hogy vizsgálják meg annak lehetőségét, hogy az Eurostat kísérleti projektjeiben helyet kapjon annak elemzése, hogy a kollektív háztartásokat is figyelembe vegyék a költségeket és a forrásokat vizsgáló felmérésekben és egyéb releváns adatforrásokban;

16. továbbra is támogassa a strukturális reformok elindítását és a gondozási szolgáltatások nyújtására vonatkozó új modellek és eszközök vizsgálatát, például a közösségi alapú támogatás és gondozás fejlesztésének felgyorsítását célzó innovációk és induló innovatív vállalkozások finanszírozása révén, továbbá támogassa az önálló életvitelt segítő lehetőségeket az európai strukturális és beruházási alapok, a strukturálisreform-támogató program (SRSP) és más megfelelő finanszírozási mechanizmusok (például a foglalkoztatás és a szociális innováció európai uniós programja [EaSI] és a Horizont 2020 keretprogram) igénybevételével;

– **FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT ÉS A TAGÁLLAMOKAT, hogy hatáskörükön belül és az egyedi nemzeti körülmények figyelembevételével**

17. szervezzenek nyilvános vitát a közösségi alapú támogatási és gondozási lehetőségek elérhetőségének javításáról, hogy felhívják a lakosság figyelmét a kérdésre, továbbá rendszeresen kövessék nyomon a közvélemény alakulását. Kapcsolódjanak be tevékenyen a nyilvános vitába, bevonva a médiát, a szakértőket, a civil társadalmat, a közösségeket és a célcsoportokat, továbbá ösztönözzék a helyi közösségekkel folyó együttműködést a megbélyegzések és tabuk megszüntetése érdekében, foglalkozzanak az észlelt kockázatokkal, érvék el a résztvevők közötti egyetértést és kölcsönös tiszteletet, valamint készítsék fel az összes érdekeltet a közösségi alapú szolgáltatások fejlesztésére és javítására;

18. kövessék szorosan nyomon az európai strukturális és beruházási alapok, valamint a többi vonatkozó uniós finanszírozási mechanizmus felhasználását, hogy ösztönözzék az intézményi ellátásról a közösségi alapú ellátásra való áttérést;

– **ARRA ÖSZTÖNZI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY saját egyedi helyzetükre figyelemmel**

19. adott esetben tegyenek az intézményesített gondozási megoldásoktól való függőség csökkentésére irányuló lépéseket, dolgozzanak ki valamennyi gondozási helyzet tekintetében az önálló életvitellel kapcsolatos megközelítést, és gyorsítsák fel az intézményi ellátásról a közösségi alapú ellátásra való áttérést azzal, hogy ösztönzik és előmozdítják az otthoni gondozást és a magas színvonalú támogatást és hogy biztosítják az érintettek nagyobb mértékű bevonását a döntéshozatalba;

20. fokozzák a közösségi alapú szolgáltatásoknak az érintettek és közvetlen környezetük igényeinek megfelelő fejlesztését;
21. a továbbiakban is hatalmazzák fel felelős hatóságaikat arra, hogy alakítsanak ki megfelelő igényfelmérésre épülő, innovatív, személyre szabott támogatásokat, és ennek során vegyék figyelembe az érintettek és családjuk elvárásait a szolgáltatásnyújtásban és annak megtervezésében. Ez magában foglalja azon jog biztosítását, hogy a szolgáltatót és a gondozási környezetet több kínálgató lehetőség közül lehessen megválasztani;
22. továbbra is segítsék elő az önálló életvitelt lehetővé tevő, szükséges keretszabályozás, infrastruktúra, képzett személyzet és szolgáltatások létrehozását és rendelkezésre állását. A képzésbe, a biztonságos munkakörnyezetekbe és megfelelő munkafeltételekbe történő beruházások alapvető jelentőségűek a közösségi alapú támogatást és gondozást nyújtó és a bentlakásos intézményekben dolgozó gondozóknak egyaránt;
23. a szakpolitikai intézkedések megtervezése és meghozatala során fokozottabban vonják be a közösségeket és biztosítanak nagyobb hatáskört számukra például az olyan intelligens megoldások használata révén, mint a megosztásalapú gazdaság, valamint hozzanak létre szinergiákat a különböző szakpolitikai területek között a nagyobb költséghatékonyság és a hosszú távú fenntarthatóság elérése érdekében;
24. a munka világának változásait szem előtt tartva, a bentlakásos intézményekben dolgozó személyek számára biztosítanak több oktatási és elhelyezkedési lehetőséget, továbbá oldják meg a foglalkoztatási és készségigények problémáit az ellátási ágazatban. Ahhoz, hogy a közösségi alapú ellátások tekintetében az új munkaformákba való átmenet gördülékeny legyen, a bentlakásos intézményekben dolgozó szakemberek számára megfelelő átképzést és továbbképzést kell biztosítani, az intézményen kívül támogatást és ellátást biztosító gondozókat pedig megfelelő képzésben kell részesíteni;
25. lehetőség szerint gyűjtsenek a különböző típusú bentlakásos intézményekben lakó vagy más típusú gondozásban részesülő személyek számára vonatkozó összevethető adatokat, a nyújtott szolgáltatások, a speciális szükségletek, a tartózkodás indoka, illetve a kor és a nem szerinti bontásban;

– **FELKÉRI A SZOCIÁLIS VÉDELEMMEL FOGLALKOZÓ BIZOTTSÁGOT, HOGY**

26. a Bizottsággal együttműködve továbbra is könnyítse meg és ösztönözze, hogy a közösségi alapú támogatásra és ellátásra való áttérés tekintetében összegyűjtsék és megosszák az elképzeléseket, a szakértelmet és az ígéretes gyakorlatokat a szociális védelem és társadalmi befogadás területén alkalmazott nyitott koordinációs módszer keretében;
27. szervezze meg a közösségi alapú támogatásra való áttérés tekintetében megvalósult pozitív fejlemények és elért eredmények, valamint a rendelkezésre álló támogatási lehetőségek tematikus felülvizsgálatait, ideértve a szociális védelem és a társadalmi befogadás terén folytatott programmal összhangban e tekintetben alkalmazott szakértői értékeléseket is;
28. a Bizottsággal és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság mutatókkal foglalkozó alcsoportjával együttműködve határozza meg a leginkább érintett területeket, kezdjen megbeszéléseket és tárja fel a megfelelő közös mutatók kidolgozásának lehetőségeit a különböző ellátási formákban nyújtott tartós ápolás-gondozás elérhetősége, megfizethetősége és minősége tekintetében.

HIVATKOZOTT DOKUMENTUMOK**Európai Unió**

- Az Európai Unió Alapjogi Chartája (HL C 326., 2012.10.26., 391. o.);
- Európa 2020 stratégia: „Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája”, (EUCO 13/10);
- Az európai strukturális és beruházási alapokra vonatkozó jogszabályi keret, különösen az 1303/2013/EU (CPR), az 1304/2013/EU (ESZA) és az 1301/2013/EU (ERFA) rendelet, HL L 347., 2013.12.20.;
- Strukturálisreform-támogató program, 2017–2020 (PE-CONS 8/17);
- A szociális jogok európai pillérének kihirdetéséről szóló intézményközi nyilatkozat².

Tanács

- A Tanács következtetései az egészségben és méltóságban töltött időskorról (15955/09);
- Az Európai Unió Tanácsa és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői által elfogadott állásfoglalás az európai fogyatékoságügyi keretről (10173/10);
- A Tanács következtetései az európai fogyatékoságügyi stratégia (2010–2020) megvalósításának támogatásáról (11843/11);
- A Tanács következtetései a lelki egészség és a jólét európai paktumáról: eredmények és jövőbeli intézkedések (HL C 202., 2011.7.8., 1.o.);
- A Tanács következtetései: Szociális kormányzás az inkluzív Európáért (15070/15);
- Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen: integrált megközelítés – A Tanács következtetései (10434/16);
- A Tanács következtetései a romaintegrációs folyamat felgyorsításáról (15406/16);
- Az Európai Unió Tanácsának és a tagállamok kormányai képviselőinek következtetései a migráns gyermekek védelméről (10085/17).

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_en.pdf

Bizottság

- Fehér könyv Európa jövőjéről (Európa szociális dimenziója (8717/17), A globalizáció előnyünkre fordítása (9075/17), A gazdasági és monetáris unió elmélyítése(9940/17);
- A Bizottság 2013. február 20-i ajánlása: Beruházások a gyermekek érdekében: a hátrányos helyzetből való kitörés (2013/112/EU);
- Bizottsági munkadokumentum: A „Beruházások a gyermekek érdekében: a hátrányos helyzetből való kitörés” című 2013. évi ajánlást követő intézkedések számbavétele (8712/17);
- Bizottsági munkadokumentum: Szociális beruházási csomag, Tartós ápolás-gondozás az idősödő társadalomban: kihívások és szakpolitikai lehetőségek” (SWD(2013) 41 final);
- Európai fogyatékoságügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt” (COM (2010) 636 végleges).

Egyéb

- Az Egyesült Nemzetek Szervezete egyezménye a fogyatékossgal élő személyek jogairól (UNCRPD);
- Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről (EJEE);
- Közös európai útmutató a közösségi alapú ellátásra való áttérésről és Eszköztár az uniós alapoknak az intézményesített ellátásról a közösségi alapú ellátásra való áttérés céljára történő felhasználásához (2012);
- A Fogyatékossgal Élő Személyek Jogainak ENSZ-Bizottsága, Általános észrevétel a 19. cikkről: Önálló életvitel és a közösségbe való befogadás, 2017. augusztus 29;
- A gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény;
- Az ENSZ idős személyekre vonatkozó elvei (1991);
- Az intézményi ellátásról a közösségi ellátásra való áttéréssel foglalkozó európai szakértői csoport (EEG);
- A közösségi alapú ellátási szolgáltatásokra való áttéréssel foglalkozó *ad hoc* szakértői csoport jelentése (2012);
- Önálló Életvitel Európai Hálózata (ENIL);
- Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének jelentése: Az intézményektől a közösségben folytatott életig, I. rész – kötelezettségvállalások és struktúrák, II. rész – finanszírozás és költségvetés, III. rész – fogyatékossgal élő személyekre vonatkozó fejlemények (2017);
- Következtetések a „Méltóság + önálló életvitel” (*Dignity + Independent living = DI*) tárgyú konferencia eredményeiről (Október 12–13., Tallinn, Észtország)³.

³ http://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Ministeeriumi_tutvustus_ja_struktuur/conference_conclusions.pdf